

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 28.5.2019
COM(2019) 244 final

POROČILO KOMISIJE

EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU IN EVROPSKEMU RAČUNSKEMU SODIŠČU O UPRAVLJANJU JAMSTVENEGA SKLADA EVROPSKEGA SKLADA ZA STRATEŠKE NALOŽBE V LETU 2018

{SWD(2019) 188 final}

KAZALO

1.	Uvod.....	2
2.	Operativni okvir	2
3.	Finančni računi in pomembne proračunske transakcije v letu 2018.....	3
3.1.	Računovodski izkazi Jamstvenega sklada EFSI na dan 31. decembra 2018.	3
3.2.	Operacije EFSI v okviru jamstva EU	4
3.3.	Oblikovanje rezervacij za Jamstveni sklad EFSI.....	4
3.4.	Unovčitve in uporaba jamstva EU	4
4.	Upravljanje Jamstvenega sklada EFSI v letu 2018.....	5
4.1.	Finančno upravljanje	5
4.2.	Razvoj trga v letu 2018.....	5
4.3.	Sestava in ključne značilnosti tveganja portfelja	5
4.4.	Donosnost.....	6
5.	Ocena ustreznosti ciljnega zneska in ravni sredstev v Jamstvenem skladu EFSI.....	6

1. UVOD

Pravna podlaga za to poročilo je Uredba (EU) 2015/1017 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. junija 2015 o Evropskem skladu za strateške naložbe, Evropskem svetovalnem vozlišču za naložbe in Evropskem portalu naložbenih projektov ter o spremembi uredb (EU) št. 1291/2013 in (EU) št. 1316/2013 – Evropski sklad za strateške naložbe (*European Fund for Strategic Investments* – EFSI)¹ (v nadaljnjem besedilu: uredba o EFSI). Uredba o EFSI je bila spremenjena z Uredbo (EU) 2017/2396 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2017 v zvezi s podaljšanjem obstoja Evropskega sklada za strateške naložbe ter uvedbo tehničnih izboljšav za ta sklad in Evropsko svetovalno vozlišče za naložbe² (v nadaljnjem besedilu: sprememba EFSI 2.0). S spremembo EFSI 2.0 se je med drugim povečala višina jamstva EU in prilagodil ciljni znesek. Evropska komisija in Evropska investicijska banka (v nadaljnjem besedilu: EIB) sta sporazum o upravljanju EFSI in odobritvi jamstva EU (v nadaljnjem besedilu: sporazum o EFSI) podpisali 22. julija 2015 ter je bil spremenjen in prenovljen 21. julija 2016, 21. novembra 2017, 9. marca 2018 in 20. decembra 2018.

V členu 16(6) uredbe o EFSI je določeno, da Komisija vsako leto do 31. maja Evropskemu parlamentu, Svetu in Računskemu sodišču predloži letno poročilo³ o upravljanju Jamstvenega sklada EFSI v preteklem koledarskem letu, vključno z oceno o ustreznosti ciljnega zneska in ravni sredstev v Jamstvenem skladu EFSI ter o tem, ali sklad potrebuje dodatna sredstva. To letno poročilo vsebuje predstavitev finančnega položaja Jamstvenega sklada EFSI ob koncu preteklega koledarskega leta, finančnih tokov v preteklem koledarskem letu, pa tudi pomembne transakcije in vse pomembne informacije o finančnih računih. Vsebuje tudi informacije o finančnem upravljanju, uspešnosti in tveganju Jamstvenega sklada EFSI ob koncu preteklega koledarskega leta.

2. OPERATIVNI OKVIR

Jamstvo EU⁴ krije dejavnosti financiranja in investicij, ki jih podpišeta EIB v okviru glavne komponente dela za infrastrukturo in inovacije ter EIS v okviru dela za MSP in poddela dela za infrastrukturo in inovacije, namenjenega naložbam v sklad za MSP/podjetja s srednje veliko tržno kapitalizacijo. Del splošnih dejavnosti EFSI krije jamstvo EU, del pa se izvede na tveganje skupine EIB⁵.

V skladu s členom 12 uredbe o EFSI Jamstveni sklad EFSI predstavlja likvidnostno rezervo, iz katere se poplača EIB, če pride do unovčitve jamstva EU. V skladu s sporazumom o EFSI med EU in EIB se unovčitve jamstva izplačajo iz Jamstvenega sklada EFSI, če njihov znesek presega sredstva, ki jih ima EIB na voljo na računu EFSI. Račun EFSI, ki ga upravlja EIB, je bil vzpostavljen za zbiranje prihodkov EU in izterjanih zneskov iz naslova operacij EFSI v okviru jamstva EU ter, odvisno od razpoložljivega stanja, za izplačilo unovčitev v okviru jamstva EU.

V Jamstvenem skladu EFSI so rezervacije oblikovane progresivno, pri čemer se upošteva povečanje izpostavljenosti jamstva EU.

¹ UL L 169, 1.7.2015, str. 1.

² UL L 345, 27.12.2017, str. 34.

³ To poročilo je četrto poročilo o Jamstvenem skladu EFSI. Za prejšnja poročila glej COM(2016) 353 final, COM(2017) 326 final in COM(2018) 345 final.

⁴ Obseg jamstva EU se je s spremembo EFSI 2.0 s 16 milijard EUR povečal na 26 milijard EUR.

⁵ Obseg jamstva skupine EIB se je s spremembo EFSI 2.0 s 5 milijard EUR povečal na 7,5 milijarde EUR.

V skladu s členom 12(4) sredstva Jamstvenega sklada EFSI neposredno upravlja Komisija, vlagajo pa se v skladu z načelom dobrega finančnega poslovanja, pri čemer se upoštevajo ustrezna bonitetna pravila.

EIB in Evropski investicijski sklad sta odgovorna za oceno in spremljanje tveganja posameznih operacij, ki jih podpira jamstvo EU. Komisija na podlagi tega poročanja ter jasnih in preudarnih predpostavk o prihodnji dejavnosti zagotavlja ustreznost ciljnega zneska in ravni sredstev v Jamstvenem skladu EFSI, ki se pregleduje. V skladu s členom 16(3) uredbe o EFSI sta EIB in EIS marca 2019 o tem poročala Komisiji in Evropskemu računskemu sodišču.

V skladu s členom 16(2) uredbe o EFSI mora letno poročilo EIB Evropskemu parlamentu in Svetu vsebovati specifične informacije o skupnem tveganju, povezanem z operacijami financiranja in naložbenimi operacijami, izvedenimi v okviru EFSI, ter o unovčitvah jamstva.

3. FINANČNI RAČUNI IN POMEMBNE PRORAČUNSKE TRANSAKCIJE V LETU 2018

Finančne informacije v zvezi z EFSI so predstavljene v nadaljevanju, razdeljene pa so v štiri oddelke: (1) finančni položaj Jamstvenega sklada EFSI na dan 31. decembra 2018, (2) operacije EFSI v okviru jamstva EU, ki jih je izvedla skupina EIB, na dan 31. decembra 2018, (3) oblikovanje rezervacij za Jamstveni sklad EFSI ter (4) unovčitve in uporaba jamstva EU.

3.1. RAČUNOVODSKI IZKAZI JAMSTVENEGA SKLADA EFSI NA DAN 31. DECEMBRA 2018.

Skupna sredstva Jamstvenega sklada EFSI⁶ so na dan 31. decembra 2018 znašala 5 452 milijonov EUR. Sredstva so zajemala portfelj naložbenih vrednostnih papirjev, razvrščen kot razpoložljiv za prodajo (5 000 milijonov EUR), valutno terminsko prodajo USD s pozitivno neto sedanjo vrednostjo, razvrščeno kot finančna sredstva po poštenu vrednosti prek presežka in primanjkljaja (2 milijona EUR) ter denarna sredstva in njihove ustreznike (450 milijonov EUR).

Kar zadeva izkaz poslovnega izida za leto 2018⁷, je poslovni izid Jamstvenega sklada EFSI ob koncu leta znašal –13,9 milijona EUR. Neto izguba v višini –34,5 milijona EUR iz pozitivnih (28,4 milijona EUR) in negativnih (–62,9 milijona EUR) sprememb poštene vrednosti izvedenih finančnih instrumentov, ki se uporabljajo za varovanje pred valutnim tveganjem dela portfelja, denominiranega v USD, je bila izravnana z neto dobički (17,0 milijona EUR) iz pozitivnih (103,7 milijona EUR) in negativnih (–86,7 milijona EUR) revalorizacij zaradi tečajnih razlik finančnih sredstev ter s prihodki od obresti (17,5 milijona EUR). Preostala izguba je zajemala predvsem neto izgube od prodaje za prodajo razpoložljivih vrednostnih papirjev⁸ (13,3 milijona EUR) in opravnin za hrambo (–0,6 milijona EUR).

⁶ Revidirani računovodski izkazi Jamstvenega sklada EFSI so razkriti v delovnem dokumentu služb Komisije, ki je priložen poročilu o Jamstvenem skladu EFSI.

⁷ Glej stran 6 delovnega dokumenta služb Komisije, ki je priložen poročilu Jamstvenega sklada EFSI.

⁸ Neto znesek je sestavljen iz dobičkov v višini 4,3 milijona EUR in izgub v višini 17,6 milijona EUR.

3.2. OPERACIJE EFSI V OKVIRU JAMSTVA EU

Izpostavljenost EU iz naslova jamstva v zvezi z izplačanimi zapadlimi operacijami EFSI skupine EIB je na dan 31. decembra 2018 znašala 15,8 milijarde EUR od neto razpoložljive pravne obveznosti⁹ v višini 25,9 milijarde, za katero jamči EU. Znesek v višini 15,8 milijarde EUR je evidentiran kot pogojna obveznost v pojasnilih k računovodskim izkazom EU za leto 2018.

Operacije EFSI, ki jih je EIB upravljala v okviru dela za infrastrukturo in inovacije, so leta 2018 ustvarile neto prihodek v višini 112,7 milijona EUR za EU. Od tega zneska je bila na dan 31. decembra 2018 v računovodskih izkazih EU za leto 2018 evidentirana neto terjatev Komisije od EIB v višini 38,9 milijona EUR¹⁰. Operacije EFSI, povezane z unovčitvijo v okviru dela za infrastrukturo in inovacije, so opisane v oddelku 3.4.

Za operacije EFSI v okviru dela za MSP so stroški EU v letu 2018 znašali 30,3 milijona EUR. Od tega se upravne pristojbine EIS v višini 21,9 milijona EUR, ki so bile evidentirane v računovodskih izkazih EU za leto 2018, plačajo EIS 30. junija 2019 ali po tem datumu.

3.3. OBLIKOVANJE REZERVACIJ ZA JAMSTVENI SKLAD EFSI

V letu 2018 je bilo v zvezi z oblikovanjem rezervacij za Jamstveni sklad EFSI odobrenih skupno 2 069 milijonov EUR proračunskih sredstev. Od tega zneska je bilo 1 905 milijonov EUR proračunskih sredstev odobrenih v skladu s Sklepom Komisije C(2018) 307. Dodatne odobritve za prevzem obveznosti v višini 105 milijonov EUR so bile dane na razpolago iz proračunske vrstice „Rezerve za finančne intervencije“. Nazadnje, znesek v višini 59 milijonov EUR je bil odobren v obliki namenskega prejemka.

V Jamstveni sklad EFSI je bil med letom efektivno vplačan skupni znesek v višini 2 014 milijonov EUR. Večina tega zneska je bila iz odobritev plačil iz splošnega proračuna EU, medtem ko je bil znesek v višini 59 milijonov EUR izterjan kot namenski prejemek (53,4 milijona EUR iz prihodkov EFSI in 5,6 milijona EUR iz prihodkov sklada Marguerite), znesek v višini 154,9 milijona EUR pa je bil prenesen kot dodatne odobritve plačil ob koncu proračunskega leta.

3.4. UNOVČITVE IN UPORABA JAMSTVA EU

V skladu s členom 8.1(a) sporazuma o EFSI je bilo unovčeno jamstvo EU za znesek v višini 97,1 milijona EUR povezano z neizpolnjevanjem obveznosti iz operacije v okviru dela za infrastrukturo in inovacije. V skladu s členom 11 sporazuma o EFSI je EIB na začetku izterjala znesek 18,6 milijonov EUR in tako zmanjšala znesek, ki ga je treba plačati, na 78,5 milijona EUR. Unovčitev je bila plačana z računa EFSI (17,7 milijona EUR) in iz Jamstvenega sklada EFSI (60,8 milijona EUR). Pozneje je bil izterjan znesek v višini 1,6 milijona EUR. V zvezi s tem neizpolnjevanjem obveznosti iz operacije je EIB unovčila znesek v višini 1,0 milijona EUR za stroške izterjave in 0,6 milijona EUR za izterljive upravne stroške.

Leta 2018 je bil za stroške financiranja¹¹ EIB izplačan znesek v višini 0,6 milijona EUR, za

⁹ V skladu s členom 11 spremembe EFSI 2.0 jamstvo EU v nobenem trenutku ne sme preseči 26 milijard EUR oziroma 16 milijard EUR pred 6. julijem 2018. Unovčitve in uporabe jamstva EU ter rezervacije za produkte portfeljskega jamstva v okviru dela za MSP se odštejejo od najvišjega zneska jamstva EU.

¹⁰ Neto neporavnani stroški izterjave v višini 0,5 milijona EUR, ki se plačajo EIB v letu 2019 v zvezi z neizpolnjevanjem obveznosti iz operacije.

¹¹ Glej člen 8.1(d) sporazuma o EFSI. Ta znesek ne vključuje 1,6 milijona EUR stroškov, povezanih z zgoraj navedeno unovčitvijo.

prilagoditve vrednosti¹² pa 10,7 milijona EUR.

4. UPRAVLJANJE JAMSTVENEGA SKLADA EFSI V LETU 2018

4.1. FINANČNO UPRAVLJANJE

Naložbeni portfelj Jamstvenega sklada EFSI se vlaga v skladu z načeli upravljanja iz Sklepa Komisije C(2016)165 z dne 21. januarja 2016 o odobritvi smernic za upravljanje sredstev v Jamstvenem skladu EFSI.

V teh smernicah je predvideno, da se s sredstvi v naložbenem portfelju zagotovi zadostna likvidnost za morebitne unovčitve jamstva ter hkrati optimalen donos in stopnja tveganja, ki je združljiva z ohranjanjem visoke ravni varnosti in stabilnosti.

Sprejete so bile naložbene strategije in strategije obvladovanja tveganj, ki izražajo naložbene cilje in obete glede tržnih razmer. Naložbeni pristop je bil usmerjen v večjo diverzifikacijo v različnih razredih sredstev s stalnim donosom.

4.2. RAZVOJ TRGA V LETU 2018

Leto 2018 je predstavljalo izziv za vlagatelje, saj so bili zanj značilni na splošno negativni ali zgodovinsko nizki donosi, skupaj z veliko nestanovitnostjo trga in negotovostjo. Nekateri ključni dejavniki, ki so prispevali k temu nestabilnemu okolju, so bili postopna zaostritev monetarne politike v euroobmočju in ZDA zaradi pričakovanj glede nadaljnje rasti in rasti inflacije, trgovinske vojne, razvoja v Italiji in poslabšanja gospodarskih obetov proti koncu leta. ECB je, kar zadeva zlasti monetarno politiko, septembra zmanjšala mesečne neto nakupe sredstev v okviru tako imenovane politike kvantitativnega rahljanja s 30 milijard EUR na 15 milijard EUR, neto nakupe pa je nato zaključila konec leta 2018. Ameriška centralna banka je tekom leta izvedla štiri povišanja v višini 25 bazičnih točk, zaradi česar se je ciljni razpon za ključno obrestno mero ameriške centralne banke do konca leta dvignil na 2,25 %–2,5 %.

V tem okviru so donosi evropskih obveznic, potem ko so bili v začetku leta 2018 znatno višji, ob koncu leta zaradi slabše gospodarske rasti in obetov, upadanja cen nafte in nižjih pričakovanj v zvezi s srednjeročnim gibanjem ključnih obrestnih mer na splošno beležili najnižje vrednosti v navedenem letu. Kreditni razmiki so se med letom povečevali, pri čemer se je to gibanje v decembru pospešilo zaradi upada na trgu lastniških vrednostnih papirjev in prenehanja neto nakupov sredstev s strani Evropske centralne banke (ECB). Zmanjšali so se tudi donosi kratkoročnih obveznic v euroobmočju, vendar manj izrazito, zaradi česar so se ustrezne krivulje donosa na splošno izravnale. Indeks ekonomskega razpoloženja v euroobmočju, ki zajema razpoloženje gospodinjstev in podjetij, se je zmanjšal bolj, kot so predvideli analitiki, in sicer na najnižjo raven v skoraj dveh letih. Upad je zajel panožne skupine in države na širši osnovi. Razmiki v obrobni deželah so se glede na nemške državne obveznice decembra na splošno znižali. Razmiki za Italijo so se zmanjšali za več kot 30 bazičnih točk in na koncu meseca znašali 250 bazičnih točk, k čemur je pripomogla sklenitev dogovora o italijanskem proračunu z Evropsko komisijo.

4.3. SESTAVA IN KLJUČNE ZNAČILNOSTI TVEGANJA PORTFELJA

Na dan 31. decembra 2018 je bil naložbeni portfelj sestavljen predvsem iz vrednostnih papirjev, ki so jih izdale države (27 % tržne vrednosti glede na 46 % za referenčno vrednost) ter poddržavni subjekti, naddržavni subjekti, agencije in tuje vlade (18 % tržne vrednosti

¹² Glej člen 8.1(b) sporazuma o EFSI.

glede na 12 % za referenčno vrednost), ter kritih obveznic (25 % tržne vrednosti glede na 20 % za referenčno vrednost). Preostanek je bil v glavnem dodeljen za nezavarovane obveznice, ki so jih izdala podjetja in finančne institucije. Približno 9 % portfelja je bilo vloženih v likvidne in visoko ocenjene (AA/AAA) naložbe, denominirane v USD. Izpostavljenost teh naložb valutnemu tveganju je bila zavarovana. Konec leta 2018 je bila izpostavljenost portfelja iz naslova obveznic, ki so v skladu z okoljskimi in socialnimi merili ter merili upravljanja, več kot 3-krat višja od referenčne vrednosti.

Trajanje portfelja¹³ konec leta 2018 je bilo 2,41 leta. Povprečna bonitetna ocena je A–.

Večina portfelja je naložena v likvidne vrednostne papirje, zadosten del (21 % skupne vrednosti portfelja) pa zapade v manj kot 12 mesecih.

Profil portfelja, kar zadeva trajanje, kreditno tveganje in likvidnost, je bil usklajen v skladu z napovedanimi denarnimi tokovi iz operacij EFSI v okviru jamstva EU (npr. napovedane unovčitve, prihodki).

4.4. DONOSNOST

Letna donosnost je izračunana na časovno tehtani podlagi, da nanjo ne bi vplivala velikost portfelja, ki se je med letom precej povečala.

V zelo zahtevnem tržnem okolju, za katerega so značilni na splošno negativni ali zgodovinsko nizki donosi, skupaj z veliko nestanovitnostjo trga in negotovostjo, je sklad v letu 2018 dosegel letno absolutno donosnost v višini –0,312 %. Ta donos je v skladu z letno donosnostjo referenčne vrednosti EFSI (–0,305 %) in je bil dosežen ob negativnih obrestnih merah v euroobmočju (zlasti za izpostavljenosti, ki jih trgi obravnavajo kot izpostavljenosti „brez kreditnega tveganja“ in likvidne izpostavljenosti v Evropi) ter več povečanj obrestnih mer v Združenih državah.

5. OCENA USTREZNOSTI CILJNEGA ZNESKA IN RAVNI SREDSTEV V JAMSTVENEM SKLADU EFSI

Dne 31. decembra 2018 so skupne kumulativne odobritve v okviru EFSI znašale 53,6 milijarde EUR v 28 državah članicah, od česar je bilo 39,1 milijarde EUR odobrenih v okviru dela za infrastrukturo in inovacije (407 operacij), 14,5 milijarde EUR pa v okviru dela za MSP (470 operacij). Na splošno je to precejšnje povečanje v primerjavi z letom 2017, ob koncu katerega so skupne odobritve znašale 37,4 milijarde EUR.

Dne 31. decembra 2018 je skupna zapadla izplačana izpostavljenost, krita z jamstvom EU, znašala skoraj 15,8 milijarde EUR v primerjavi z 10,1 milijarde EUR leta 2017.

Izpostavljenost proračuna EU morebitnim prihodnjim plačilom v okviru jamstva EU za odobrene operacije (izplačane in neizplačane) je znašala 19,8 milijarde EUR.

V okviru dela za infrastrukturo in inovacije je zapadla izplačana izpostavljenost, krita z jamstvom EU, znašala 14,8 milijarde EUR, od česar je bilo 14,2 milijarde namenjene dolžniškim operacijam in 0,6 milijarde EUR operacijam v zvezi z lastniškim kapitalom.

Če bodo pri teh operacijah v okviru dela za infrastrukturo in inovacije nastale kakršne koli

¹³ Podatek o trajanju se nanaša na „modificirano trajanje“, ki meri cenovno občutljivost obveznice na gibanja obrestnih mer. Ta podatek temelji na konceptu, po katerem so cene obveznic in obrestne mere obratno sorazmerne.

izgube, se bodo pokrile z jamstvom EU v skladu s pogoji iz sporazuma EFSI. Zlasti jamstvo EU v okviru dela za infrastrukturo in inovacije se odobri v obliki kritja tranše prve izgube portfelja za operacije v okviru dolžniškega portfelja dela za infrastrukturo in inovacije in portfelja lastniškega kapitala dela za infrastrukturo in inovacije na ravni nacionalnih spodbujevalnih bank. V okviru standardnega portfelja lastniškega kapitala dela za infrastrukturo in inovacije je jamstvo EU v obliki polnega jamstva, pod pogojem, da EIB na lastno odgovornost in po načelu enakovrednosti vloži enak znesek sredstev.

Dne 31. decembra 2018 je skupna zapadla izpostavljenost v okviru dela za MSP, krita z jamstvom EU, znašala 0,995 milijarde EUR, od česar je bilo 0,880 milijarde EUR namenjene operacijam jamstva in 0,115 milijarde EUR operacijam v zvezi z lastniškim kapitalom¹⁴.

Če bi pri teh operacijah v okviru dela za MSP nastale kakršne koli izgube, bi se pokrile zlasti s prispevki jamstvenega sklada za MSP InnovFin, jamstvene sheme za posojila v okviru programa COSME, jamstvenega instrumenta za kulturne in ustvarjalne sektorje in finančnega instrumenta jamstva EaSI. V primeru lastniškega produkta dela za MSP bi se vse izgube pokrile z jamstvom EU v okviru EFSI in tranše prve izgube instrumenta InnovFin Equity (v primeru poddela 2).

Ciljni znesek Jamstvenega sklada EFSI je bil določen na ravni 35 % skupnih obveznosti jamstva EU¹⁵. Iz ocene tveganja različnih produktov, ki so podprti z jamstvom EU, je razvidno, da bi bil na splošno proračun Unije zadostno zaščiten pred morebitnimi unovčitvami v okviru jamstva EU s tem ciljnim odstotkom, ob upoštevanju povračil, prihodkov in povratnih dotokov iz operacij EIB. Zato se šteje, da je ciljni odstotek v višini 35 % ustrezen.

Jamstveni sklad EFSI je v fazi priprave do leta 2022, zato bo potreba po dodatnih sredstvih ocenjena pozneje.

¹⁴ Kot je izkazano v računovodskih izkazih EU z dne 31. decembra 2018, ki ne vključujejo pogodb za jamstva z začetkom obdobja razpoložljivosti v letu 2019, odobrenih zneskov, ki niso bili izplačani za operacije jamstva v okviru programa COSME, in odobrenih zneskov, ki niso bili izplačani za operacije v zvezi z lastniškim kapitalom. Če bi se vključile vse navedene kategorije, bi skupna zapadla (izplačana in neizplačana) izpostavljenost, ki bi se morala potencialno kriti z jamstvom EU, znašala 2,3 milijarde EUR.

¹⁵ Glej člen 12(5) uredbe o EFSI.